

Registrační číslo projektu	CZ.03.03.01/00/22_021/0001983
Název projektu	Společné rodičovství
Příjemce (název)	Kappa Beta Institut, z.s.

Co jsme v inkubaci zjistili a co jsme se naučili?

Projekt Společné rodičovství

Do projektu jsme šli se zjištěným společenským problémem, který spočívá v náročnosti a zdlouhavosti rozvodového procesu a roztříštěnosti státního systému, který rozvody řeší. Právě tento problém má za následek negativní dopady rozvodu na vztahy v rodině před, v i po rozvodu a na duševní zdraví rodičů a hlavně dětí. Mimo to jsme zjistili, že aktuální stav rozvodového systému má často i negativní vliv na zdraví pracovníků OSPOD a soudců, kteří jsou přehlceni a čelí vysokému tlaku a stresu.

Naším cílem, bylo najít vhodné a efektivní řešení, které ochrání dobré rodinné vztahy, zajistí láskyplné prostředí dětí a uleví některým státním zaměstnancům. Do inkubační fáze jsme na pomoc povolali designéry služeb, zapojili velkou řadu všech odborníků a v hlavní řadě jsme také zapojili rodiny samotné.

1. shrnutí průběhu projektu: co všechno jsme kdy dělali (jaké aktivity probíhaly), odkud kam jsme došli, co jsme všechno zkusili

Ještě před začátkem inkubační fáze jsme navázali spolupráci s designéry služeb ze společnosti Gov Lab, kteří nás inkubační fází projektu pomohli provést.

Na začátku projektu jsme udělali společnou schůzku, popsali problém rozvodu v ČR a udělali si stručný harmonogram, kdy budeme které aktivity realizovat.

Jako první jsme s klíčovými aktéry systému rozvodů v ČR a cílovou skupinou rozvádějících se provedli hloubkové rozhovory. Pro sběr respondentů jsme využili metodu sněhové koule, díky které jsme přes již na naši organizaci napojené odborníky/rodiny sbírali další respondenty. V této fázi nás překvapila vysoká míra ochoty zapojit se do našeho projektu (a to i ze strany chronicky přetížených soudců a psychologů). V realizačním týmu jsme pod dohledem designérů vytvořili scénáře rozhovorů pro všechny zapojené typy respondentů: rodiče, OSPOD, soudci, učitelé, psychologové – psychiatři - terapeuti, mediátoři, advokáti, notáři. Scénáře vznikali kolaborativně na schůzkách realizačního týmu ještě a procházeli několika kolami tvorby tak, aby byly co nejlepší pro potřeby projektu. Dohromady jsme shromáždili přes 40 rozhovorů.

Shromážděné rozhovory jsme důkladně prostudovali a společně s designery detekovali největší problémy. Následně jsme na základě nich vytvořili návrh Průchod klienta službou a Klíčové vhledy.

Průchod službou se stal podkladem pro velký workshop, kdy jsme jednotlivé fáze diskutovali se zástupci všech zapojených aktérů opět pod vedením designérů služeb. Výsledkem bylo pojmenování ideálního průchodu službou a vycizelování klíčových vhledů tak, aby co nejlépe zachycovali realitu rozvodového procesu.

Mimo tyto aktivity jsme v průběhu projektu také zapojili několik rodin do mediace a vytvořili jsme průzkum rozvodového systému v ostatních zemích Evropy.

V projektu jsme také zkusili navázat spolupráci s MPSV odborem sociálním a s odborem MSp, pod který spadají mediace a také odborem legislativním. Získali jsme užitečnou zpětnou vazbu, potvrdili jsme si důležitost našeho projektu a domluvili se na volné spolupráci a kontaktu nad dalším postupem.

V další fázi projektu jsme se pod vedením designérů společně se zástupci všech zapojených aktérů věnovali vymýšlení vhodného řešení výzev identifikovaných v průchodu službou a klíčových vhladech. Na společném workshopu jsme došli ke 4 řešením zlepšujícím jednotlivé problémy: Rozvodový průvodce, Mediální kampaň, Povinná mediace, Sborník dobré inspirativní praxe. Jednotlivé prototypy řešení se následně samostatnou týmovou prací dalších několik týdnů rozpracovávaly.

Nejdále jsme se dostali s prototypem Rozvodový průvodce, a s prototypem Povinné mediace. Oba prototypy jsme otestovali na malém vzorku osob.

Hlavní proběhlé aktivity tedy bylo mapování systému, síťování s klíčovými aktéry na základě tohoto zmapování, vytvoření skupiny zástupců klíčových aktérů pro úzkou spolupráci, workshopy s touto skupinou aktérů, vytváření a testování prototypů. Pro tyto aktivity jsme využívali prvky systémového designu a další designové postupy.

2. popis rozhodnutí, která v projektu proběhla (Proč jsme se vydali právě touto cestou? Proč jsme zkusili toto, a ne něco jiného? Na základě čeho rozhodnutí proběhla?)

Většina důležitých rozhodnutí probíhala společně s celým realizačním týmem a úzkou skupinou zapojených klíčových aktérů za podpory designérů na společných participativních setkáních. Tomu předcházelo rozhodnutí vůbec partnerství navázat a začít tvořit „komunitu“ okolo rozvodového procesu. Rozhodli jsme se tak, vzhledem k tomu, že jsme vnímali zkreslení, které můžeme jako organizace mít a chtěli jsme nejdříve jít do šířky a získat široké spektrum zkušeností a pohledů. Za pomoci vybudované komunity jsme pak následně činily rozhodnutí o klíčových momentech v rozvodovém procesu. Jaké vůbec jsou a jak na ně reagovat. Následně jsme prováděli rozhodnutí o tom, jaké klíčové momenty a jak řešit. Zde jsme participativně zvažovali dopad a uskutečnitelnost potenciálních řešení a snažili se najít uskutečnitelná řešení s vysokým dopadem.

Mimo participativního rozhodování se námi vytvořenou pracovní „komunitou“ expertů na rozvodový proces jsme se s vidinou systémového dopadu rozhodli navázat spolupráci s MPSV a MSp. Toto rozhodnutí se ukázalo jako do důsledku nepromyšlené a nedokázali jsme navázat takovou míru spolupráce, jaká by byla pro systémovou implementaci našeho projektu třeba. Byť se nám povedlo navázat volnou spolupráci a zůstat v kontaktu. Po skončení projektu jsme se na celé téma podívali znovu a rozhodnutí bychom pravděpodobně změnili. Dále bychom rádi spolupracovali s MSp a MPSV, ale zaměřili bychom se více na spolupráci s nižšími úrovněmi státní správy a samosprávy, na menší územní celek.

3. shrnutí výstupů, aneb co vše jsme vytvořili

- Přehled důležitých aktérů, popis jejich významu, plán, jak je získat pro projekt;
- Analýza rozhovorů s aktéry, mapa témat;
- Průchod rozvodem jako službou z pohledu dítěte a rodiče na úrovni přepážky i „zákulisí“;
- Principy ideálního průchodu službou;
- Klíčové vhlady do systému rozvodů ve formě kartiček;
- 4 prototypy řešení;
- Vytvoření vlastní komunity aktérů spojených s rozvodovým procesem využitelnou pro další tvorbu, prototypování, testování i šíření.

4. co jsme zjistili, jak jsme to použili a jak budeme využívat dál po skončení projektu

Zjistili jsme, že existuje poměrně velká osobní angažovanost celé řady aktérů, kteří mají na systém rozvodů vliv. Postupným rozbalováním systému jsme pak odhalili jeho komplexnost a také složitost hledání místa, ze kterého se dá dosáhnout změny, jinými slovy, kudy do systému vstoupit a začít ho měnit. V tomto kontextu jsme získali cenné zkušenosti z vyjednávání partnerství s centrální státní správou a částečně pochopili procesy, se kterými je potřeba při prosazování změny počítat. To všechno budeme využívat dále při hledání cesty k prosazení poznatků, které jsme načerpali a dalšímu rozvoji řešení, se kterými jsme přišli. I po skončení projektu zůstává aktivní námi vytvořená komunita, která celé téma bude společně s námi dále rozvíjet. Rovněž se pokoušíme na inkubaci navázat realizačním projektem, kde jsme díky zpětné vazbě od hodnotící komise přistoupili na hledání cesty k prosazení změny skrz regionální partnerství, které je méně komplexní než partnerství na centrální úrovni státní správy.

5. co jsme se naučili, co nás překvapilo

Díky designerům služeb jsme poznali designové metody, poznali jejich smysl a učíme se je i dále používat.

Dále jsme se naučili netlačit na naše řešení, místo toho tvořit řešení, které vychází z potřeb těch, kteří jej budou používat. Osvojili jsme si tak participativní metody a sílu tvoření a zapojování komunity.

Naučili jsme se nebát se a oslovovat i instituce, se kterými jsme doposud nepracovali.

Překvapilo nás, jak těžké je najít si pevné partnerství na úrovni centrální, ale i regionální státní správy a samosprávy.

Celkově vnímáme inkubační fázi jako velmi užitečnou, poznali jsme spoustu nových osob a organizací, které mají stejný záměr jako my a spojili jsme je do sítě, která má sílu mít v budoucnu reálný dopad. Nadšení celé řady aktérů nás pozitivně překvapilo.

6. příklady vytvořených výstupů Klíčové vhledy

Duševní zdraví

Kdo? Psycholožka

Situace Chce, aby s rodiči a dětmi pracovali motivovaní a nadšení odborníci

Motivace Aby rodiče a děti dostali pomoc, pro kterou si přišli

Ale...

- S odborníky nikdo neparcuje (supervize)
- Nemají čas na seberozvoj
- Přicházejí k ní rodiče a děti, které prošli nekvalitní službou

"Je důležité, aby s rodiči a dětmi pracovali nevyhořelí odborníci."

„citace“

Kdo mi pomůže?

Kdo? Rodič

Situace Potřebuje rychlou pomoc různých služeb

Motivace Protože se potřebuje zorientovat v možnostech, co má dělat

Ale...

- Dlouhé čekací doby u odborných služeb
- Mnohdy nekvalitní služby
- Je mu nabízeno mnoho služeb najednou a rodič/dítě je přehlceny
- Chybí individuální přístup institucí k rodičům - jaké služby má využít

"Nevím, na koho se obrátit."

„Každý říká něco jiného, nevím, komu/čemu věřit."

Roztříštěnost

Kdo? Soudkyně

Situace Chce sjednocený systém

Motivace Aby bylo řízení předvídatelné a byl předvídatelný i výsledek

Ale...

- Nejednotný roztržitý systém
- Ne všechny soudy pracují s Cochem
- Rozhodnutí závisí na konkrétních soudech a soudcích, může být odlišné

"Je třeba zajistit jednotný postup, aby rodiče měli jistotu ve spravedlivý proces."

„citace“

Informovanost rodičů

Kdo? OSPOD

Situace Potřebuje informovanější rodiče (rodičovská práva, fungování OSPOD, ...)

Motivace Aby s nimi mohl rychleji a efektivněji pracovat

Ale...

- Rodiče mají různé (zavádějící) informace
- Není jednotné místo, kde by rodiče informace dostali
- OSPOD je pro mnoho rodičů sprosté slovo

"Bylo by dobré mít lehce dostupné místo, kde by rodiče dostali relevantní informace rychle a jednoduše."

„citace“

Vztahy po rozvodu

Kdo?

Rodič

Situace

Chce i po rozvodu zachovat dosavadní přátelské a rodinné vztahy

Motivace

Žít po rozvodu plnohodnotný společenský život

Ale...

Rodiče si často musí rozdělit, s kým zůstanou po rozvodu v kontaktu

Nemají hlídání/nemají peníze na hlídání

Kvůli náročnému rozvodu lidé často přijdou o přítele - nevyrovnaní, nemají čas, mají problémy

"S rozvedem jsem přišel/a o všechny kamarády, zůstali s manželem/s manželkou."

"Nemůžu jít ani na kafe, jsem sama, nemá mi kdo pohlídat."

Upřímnost k dětem

Kdo?

Psycholožka

Situace

Děti potřebují láskyplné a upřímné zacházení

Motivace

Aby se mohli s rozvedem vyrovnat a být jeho součástí

Rodiče nevědí, jak se k dětem chovat

Rodiče se snaží ochránit děti před rozvedem tím, že jim nic neřeknou, bohužel to funguje opačně.

Rodiče nemají, kdo by jim s komunikací s dětmi pomohl

Rozved je v naší společnosti tabu, nemluví se o něm

"Je třeba, aby rodiče na začátku rozvodu vytvořili pevnou strategii rozvodu, postupovali podle ní a sdělili ji dětem."

"Pokud rodiče neinformují děti s tím, co se v rodině děje, děti to automaticky dávají za vinu sobě."

Mediační dohoda

Kdo?

Rodič

Situace

Chce se dohodnout o rozvodu s druhým rodičem

Motivace

Aby zachoval dobré rodinné vztahy a ochránil dítě

Ale...

Advokát je znejistí, vystraší rodiče, že mediační dohodu soud neschválí

Advokát změnil dohodu a to rozčílí druhou stranu - nerespektování dohody = eskalace konfliktu - soud

Soud dohodu rodičů neschválí a udělá si své rozhodnutí

Rodiče se dohodnou, ale jeden z rodičů se dohodou neřídí = prohloubení konfliktu

"Chtěl/a jsem se dohodnout, ale bál/a jsem se, že přijdu o svá práva."

"Nevěřím, že to bude dodržovat, radši se budu soudit."

Finanční nejistota

Kdo?

Rodič

Situace

Potřebuje finanční jistotu (peníze na odstěhování, rozvod, alimenty, finanční vypořádání)

Motivace

Aby mohl i po rozvodu žít spokojený a důstojný život

Ale...

Rodiče mají v souvislosti s rozvedem spoustu výdajů

Stres z financí posiluje negativní dopad na duševní zdraví rodičů

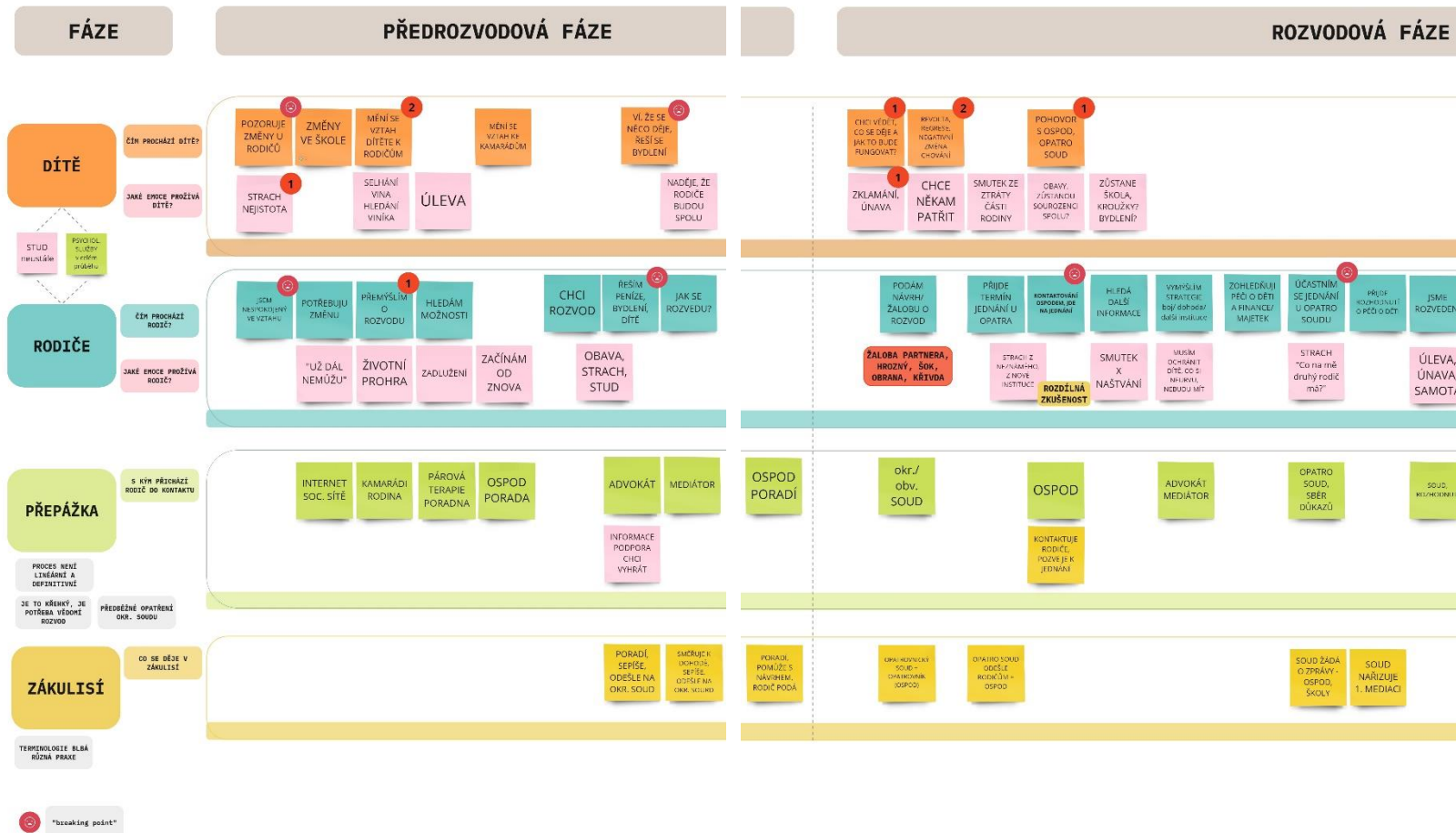
Rozvod a s ním spojená finanční nejistota vyvolává v rodičích pocit studu

"Abych se vůbec mohl rozvést, budu se muset zadlužit."

"Stydím se za to, jak jsem dopadl/a, nemám ani peníze ani rodinu."

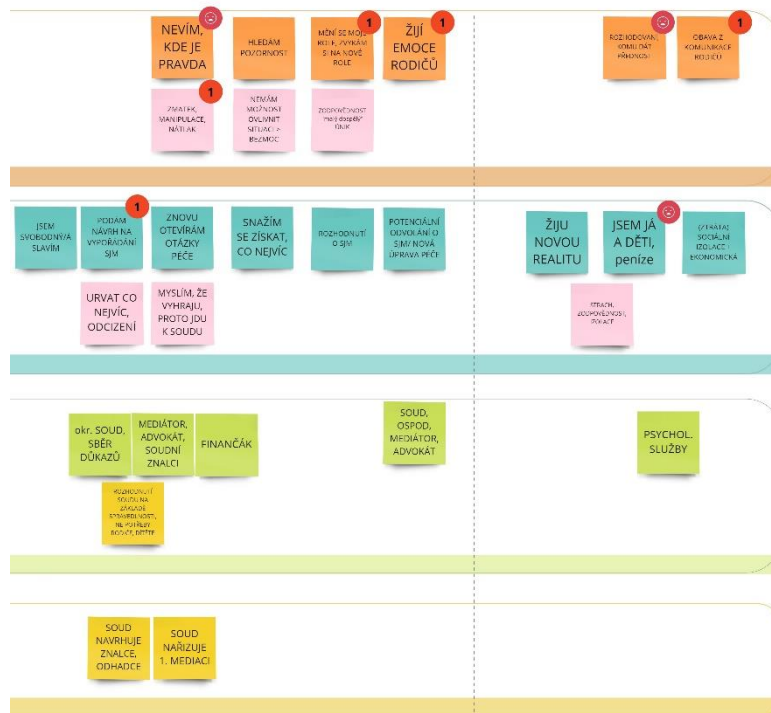

Průchod službou

POROZVODOVÁ FÁZE

Prototyp Rozvodového průvodce

Rozhod/a jsem se pro rozvod

